

Buddleja davidii Franch. – інвазійний вид багатьох країн світу – декоративно цінний інтродуцент на теренах Правобережного Лісостепу України

Смачелюк В.О.

Національний дендрологічний парк “Софіївка” НАН України, Умань, Україна

e-mail: kykysya1991@meta.ua

Buddleja davidii Franch. – invasive species around the world – a valuable decorative exotic species in the territory of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine

Smachelyuk V.O.

The National Dendrological Park "Sofiyivka" of NASU, Uman, Ukraine

e-mail: kykysya1991@meta.ua

Buddleja davidii Franch. is an invasive plant. It has been classified as an invasive species in many countries in temperate regions. *B. davidii* an ornamental native to China, is an invasive species in Oregon.

Упродовж багатьох років у садівників багатьох країн світу відсутня одностайна думка щодо потреби висаджувати *Buddleja davidii* Franch. у садах і парках через її інвазійність. Однак, даний вид набуває все більшої популярності, тому що має свої переваги: кущі є улюбленими рослинами комах-запилувачів, цвітуть від весни до самої осені. Також вони можуть рости на бідних ґрунтах і не вимагають великого догляду, крім щорічної обрізки.

B. davidii проявляє інвазійність на теренах різних країнах. Так, у штаті Орегон (США), на вирощування цієї рослини діє сувора заборона (Anisko, Im, 2001). У деяких країнах заборонили продаж рослин *B. davidii* і внесли її у список шкідливих та агресивних бур'янів. Квітникарі, звичайно, не задоволені такою заборорою, тому що продаж даної рослини приносила їм чималий прибуток. У зв'язку з цим вчені запропонували вирощувати культурні сорти рослин, які є безплідними.

У Європі *B. davidii* стала відомою близько 100 років тому, після завезення її з Китаю. Цей декоративний кущ дуже швидко став популярним серед квітників та садівників європейських країн.

На сьогодні будлея Давидова значно поширилися на заході Німеччини, що в подальшому може призвести до того, що вона стане інвазійною. Науковці Німеччини порівняли 10 кущів *B. davidii*, які росли на теренах їх країни ще з повоєнних часів, з 10-ма кущами, інтродукованими з Китаю. З'ясувалося, що кущі які росли у Німеччині були більшими за розмірами і вони давали більше насіння. У рослин завезених із Китаю 15 % листків були знищені комахами, в той час як у рослин місцевої репродукції тільки 0,5 % листків (Ebeling, Hensen, Auge, 2008).

Поширенню *B. davidii* запобігають і в таких країнах, як Швейцарія, Іспанія, Франція, США. У Новій Зеландії *B. davidii* є причиною економічних проблем, оскільки ці рослини пригнічують місцеві види (Bellinghametal, 2005).

На теренах Правобережного Лісостепу України *B. davidii* росте лише в умовах культури і у зв'язку з невисокою морозостійкістю інвазійного характеру не проявляє.

Отже, швидке поширення *B. davidii* стало чималою проблемою багатьох країн світу. Головною причиною її поширення у середземноморських країнах є неконтрольована діяльність людини, однак за умови використання декоративних безплідних сортів та відповідного контролю за поширенням *Buddleja davidii* в умовах культури у садах та парках вона є їх окрасою. Щодо Правобережного Лісостепу України, то інвазійної загрози *B. davidii* на цій території не несе, в зв'язку з несприятливими для проростання насіння кліматичними умовами.